

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 152

פרשת 'ראה' - ה'תשפ"ג / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן - תורה ה' תניינא

מדוע כתוב "ראה אנכי" ולא 'שמע' / ראיית משה משפיעה גם עליו / החדשות שגילה רשב"י - סודות התורה באיתגליא / רשב"י זכה לנשמת משה עם תוספת / תא חזי (בא וראה) ותא שמע (בא ושמע) / ראתה שפחה על הים וכו' והכל בכח משה / מי גדול יותר אדם קטן שמקושר לצדיק או אדם גדול / גם בדורינו 'עיקבתא דמשיחא' אפשר להגיע למדרגות / בשביל אהבת ה' וקיום איזה מצוה מתגלגלים אפי' ברפש וטיט / הרפש וטיט שמשליך את עצמו הוא להחזיר לישראל בתשובה / לרדת אל מקום הנשמות הפחותות כדי לעלות אותם / מעלתו הגדולה של מרן הרב עובדיה זצ"ל / הרב עובדיה הצליח שגם אנשים פשוטים נעשו בקיאים בהלכה / הצדיק יורד למטה כדי לקרב אותך / ענוותנותו של דוד המלך שטיהר נשים לבעליהן / קצת על הרב מרדכי אליהו / לטהר אשה לבעלה בחינתו / המעשה שנפל רבינו לרפש וטיט בתשליך / הבן שאוהב את אביו כל כך ועושה לאביו עבודת עבד / על שאלת 'צדיק ורע לו' וכו' ה' לא השיב אפילו למשה / משה בפטירתו זכה לשער החמשים להשיג מדוע צדיק ורע לו / הצדיקים שהם בחינת התפשטות משה / הצדיקים הני"ל זוכים לבחינות משער החמשים / המן שבר את ביתו כדי להשיג עץ חמשים אמה / ההיסטוריה של העץ הני"ל / המעשה בסכרוב והעץ של תיבת נח / עבודה זרה 'מולך' חמשים שערי טומאה / מרדכי היהודי זכה לבחינות משער החמשים / לעתיד אפילו הגויים יבינו שכל צער הגלות היה גדולה לנו / ע"י אמונה אפשר כבר עכשיו להשיג משהו מהני"ל / איך הגויים באים לעתיד לבוא לבקש שכר על המצוות / ביאור טענת הגויים שמגיע להם שכר והתשובה כנגדם / "מתוקה שנת העובד" / למי יש נדודי שינה / קצת על פעולת המוח של האדם / אדם שמאמץ את מוחו לפעמים צריך פחות שינה / כשאדם ישן גם המוח עובד הרבה / רשימת הזיכרונות במוח נעשית בשינה / ע"י שמפיל עצמו לרפש וטיט לכבוד ה' מסתלק השכל / סילוק השאלה למה צדיק ורע לו, היא בעצמה מחזירה בתשובה / הצדיק שמשגיג שלילת שאלה זו בכח אמונתו משפיע זאת כולם / צריך להכין כלים של אמונה כדי לקבל אמונה / תן לי אמונה להבין שאני לא צריך מעיל / למי כואב - למי שמרגיש שכואב לו בחינים / המתנות שמקבלים אצל צדיק האמת בראש השנה/

השיעור לרפואת שלמה של שרון בן נעמי נעמי 'אל נא רפא נא לו'

מדוע כתוב "ראה אנכי" ולא 'שמע'

א. הפרשה פותחת בפסוק (דברים יא, כו-כו): **"רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה וּקְלָלָה: אֵת הַבְּרִכָּה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מְצֻת ה'... וְהַקְלָלָה אֲם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל מְצֻת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּגו'".** ולכאורה קשה, שהיה ראוי לכתוב: **"תשמעו, אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" - כי משה מדבר איתנו, ואנחנו שומעים באוזניים, ולמה כתוב 'ראה' בלשון 'ראיה'?**

והתשובה: נבואת משה רבינו היתה באספקלריה המאירה (יבמות מט:), והמשמעות של אספקלריה המאירה, שמשה היה רואה את מראה הנבואה בלי שום מסך מבידיל, וכמו שהקב"ה אומר לאהרן ומרים (במדבר יב, ז-ח): **"לֹא כֵן עֲבַדִּי מֹשֶׁה וְגו' פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּו וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמִנַת ה' יִבִּיט",** לעומת כל שאר הנביאים שאין לה את המעלה הזו, אלא (שם, ו) **"בְּמִרְאָה אֱלֹוִי אֶתְּדַע בְּחֹלוֹם אֲדַבֵּר בּו'".** ולכן כתוב 'ראה', כי כח הנבואה של משה - הוא בבחינת ראיה.

ראיית משה משפיעה גם עליו

ב. וכשיש לנו רבי צדיק כמו משה רבינו, גם אנחנו זוכים ע"י כוחו של משה רבינו, לראות את הדברים באופן ברור. ולכן כתוב בפסוק: **"רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם וּגו'".** בגלל שמשה בעצמו ראה את הנבואה בעיניים, זה מועיל גם שכל עם ישראל רואים בעיניים את הברכה שהקב"ה נותן לנו, וכן ח"ו את היפך הברכה.

החדשות שגילה רשב"י - סודות התורה באיתגליא

ג. כשהגמרא רוצה להביא ראיה ממשנה או מברייתא, היא אומרת: **"תא שמע"** (בא ושמע), ואילו בזוהר הלשון: **"תא חזי"** (בא וראה). למדנו

בחיי מוהר"ן (אות רע"ט) שמזמן משה רבינו עד רבי שמעון בר יוחאי, במשך כאלף שנה לא היו 'חדשות'. כלומר, מה שנתגלה בתורה שבעל פה, היה לגלות את הטעמים של התורה שבכתב שנתן משה רבינו, וכן לגלות את המקור ואסמכתאות וכו', לכל ההלכות שאמר משה בתור תורה שבעל פה, איפה הם רמוזים בתורה שבכתב.

לעומת זאת ר' שמעון בר יוחאי הוריד את תורת הנסתר, באופן שלא היה ידוע לנו קודם לכן, כי קודם לכן סודות התורה היו רק בלבושים תוך מעשיות ומשלים, כמו שהיה אצל הנביאים, ואצל התנאים הראשונים, ורק רשב"י גילה סודות התורה בגילוי בלי לבוש. וכמבואר סוד זה בסיפורי מעשיות (סוף מעשה י"א), וז"ל: **עַד רְשָׁבִי, לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קְבֵלָה בְּאַתְגְּלִיָּא, רַק רְשָׁבִי גִלָּה קְבֵלָה בְּאַתְגְּלִיָּא. וּמִקֵּדָם, בְּשָׂהִי הַחֲבָרִים מְדַבְּרִים קְבֵלָה, הָיוּ מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן בְּזוּהַר. בְּשָׂהִי נִיחוּ הָאָרוֹן עַל הַפְּרוֹת, הִתְחִילוּ לְשׁוֹרְרִי, ע"כ, כי היו צריכים להלביש את סודות הקבלה במשל ומעשה.**

לפני ר' שמעון בר יוחאי היה אסור לדבר את סודות הקבלה בלבוש של לשון חול כמבואר בזוהר (אחרי ח"ג דף עט.), וכשר' יסא אמר לפני ר' שמעון סוד התורה בלבוש של מעשה, הוא נענש. וכתוב שם בזוהר שאמר ר' אבא שעל רשב"י נאמר הפסוק שנאמר במשה רבינו **"פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּו וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת"**. כי רשב"י זכה לנשמת משה רבינו בעצמו, ולכן יש לו את זו המעלה.

רשב"י זכה לנשמת משה עם תוספת

ד. ולא רק רשב"י זכה למעלת משה, אלא כשבאה נשמת משה רבינו ברשב"י, היא באה באופן נפלא יותר וכמו שרשב"י אומר (אידרא דף קלב): **וּז"ל: אֶסְהַדְנָא עָלַי שְׁמִיָּא עֲלָאִין דְּעֲלָאִין, וְאַרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּעֲלָאָה (מעיד אני עלי שמים עליונים דעליונים וארץ הקדושה עליונה דעליונה). דְּאָנָּא חֲמִי הַשְׁתָּא, מַה דְּלָא חֲמָא בְּר נָשׁ, מִיּוֹמָא דְּסָלִיק מִשָּׁה זְמַנָּא תְּנִינָא לְטוֹרָא דְּסִינִי (שאני רואה עכשיו מה שלא ראה שום אדם מיום שעלה משה רבינו פעם שניה להר סיני) וכו'.** ועוד דְּאָנָּא יְדַעְנָא דְּאָנְפָּאִי נְהִירִין, ומִשָּׁה לֹא יָדַע וְלֹא אֶסְתַּבֵּל (ועוד שאני יודע שפני מאירות, ואילו משה לא ידע ולא ראה), עכ"ל. וכאן רמז רשב"י את התוספת שזכתה נשמת משה בעצמה, כשהיא באה עתה בתור רשב"י. ולכן היה כח לרשב"י לגלות 'חדשות', דהיינו את תורת הקבלה באיתגליא.

תא חזי (בא וראה) ותא שמע (בא ושמע)

ה. עכ"פ כיון שרשב"י הוא בחינת משה, ממילא בזוהר נאמר תמיד **"תא חזי" - בוא וראה, שהיא הבחינה של הנבואה של משה 'אספקלריה המאירה' 'מִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמִנַת ה' יִבִּיט",** רשב"י בזוהר לא משתמש בלשון הגמ' **"תא שמע" - בוא ותשמע.** אבל עיקר החידוש הוא, שבזכות רשב"י כל התנאים שישבו ולמדו אתו, שהיו מקושרים לרשב"י, גם הם זכו למדרגה הזו בכח רש"י, כי זה הכח של הצדיק, לעלות את כל התלמידים שלו להיות איתו במדרגתו, להיות בבחינת 'תא חזי' ולא רק 'תא שמע'.

וזהו שמשה רבינו אומר לנו בפרשתנו **"רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם"**, כי על ידי שאתם תלמידים שלי מקושרים אלי, גם אתם רואים את מראה הנבואה יחד איתי בבחינת 'ראה', ולכן לא כתוב 'שמע'. ולכן

בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט, בְּשִׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם וּמִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ. וְלֹא
 דְּוָקָא מִצְוָה מִמֶּנּוּ, אֲלֵא כָּל דְּבָר שֵׁישׁ בּוֹ רִצּוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ – נִקְרָא
 מִצְוָה. כִּי יֵשׁ תְּרִי"ג מִצְוֹת, וְאֵלּוּ הַתְּרִי"ג מִצְוֹת יֵשׁ לָהֶם עֲנָפִים רַבִּים,
 וְכָל דְּבָר שֵׁישׁ בּוֹ רִצּוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁעוֹשֵׂי בּוֹ נַחַת לְאֲבִיו שְׁבַשְׁמִים,
 הוּא בְּחִינַת מִצְוָה, וְצָרִיךְ לְגַלְגַל עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט, כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת אֵיזָה רִצּוֹן וְנַחַת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

ונסביר קצת בדרך משל: המשנה למלך שהוא השר הכי מכובד בא
 לפני המלך, והוא רואה שיש בחדרו של המלך סתימה בצנרת,
 והמלך מאוד סובל בגלל זה, ואי אפשר עכשיו למצוא מי שיתקן
 את זה. ואז מיד המשנה למלך מרוב אהבתו למלך, מיהר לפתוח
 בעצמו את הסתימה, ואפילו שזה לא לכבודו לעשות עבודה של
 אינסטלטור, אבל בגע שהמלך צריך את זה, הוא עושה את הכל
 לכבוד המלך שהוא כל כך אהוב, אפילו שזו עבודה בזויה, כדי
 לשמח את המלך ולעשות לו נחת רוח. וכך גם הצדיק מתנהג עם
 הקב"ה, הוא מוכן להשליך את עצמו לרפש וטיט, אע"פ שודאי אין
 זה כבוד הצדיק, בכל אופן לפני הקב"ה אין שום כבוד לשום נברא,
 רק לעשות נחת רוח לה' ית', ואם צריך בשביל קיום איזה מצוה
 להתגלגל ברפש וטיט, ודאי כדאי לעשות זאת.

הרפש וטיט שמשליך את עצמו הוא להחזיר לישראל בתשובה

י. ומהו עיקר הרפש וטיט שמשליך את עצמו הצדיק לשם לכבוד ה'
 יתברך? ביאר בלקוטי הלכות (נויקין ה, ט), וז"ל: וְעָקֵר הַרְפֵּשׁ וְהַטִּיט
 שְׁמִשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְרֶפֶשׁ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרֵךְ, הוּא מֵה שְׁמוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ
 וּמִשְׁלִיךְ אֶת עֲצָמוֹ בְּעַמְקֵי תְּהוֹמוֹת, שֶׁהֵם מְקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים
 וְהַמְּלַכְלָכִים מְאֹד שֶׁל אֵלּוּ שֶׁנִּפְּלוּ לְשֵׁם בְּעוֹנוֹתֵיהֶם וְתַאֲזוּתֵיהֶם
 הִרְעוּת, שֶׁזֶהוּ עָקֵר בְּחִינַת נְפִילַת הַמִּשְׁפָּט עַד הַתְּהוֹם. וְהַצָּדִיק בְּגִדֵל
 רַחֲמָנִיתוֹ עַל צַעַר הַשְּׂכִינָה וְיִשְׂרָאֵל, הוּא מִשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְרֶפֶשׁ כְּדִי
 לְהַעֲלוֹת הַנְּפִשׁוֹת הַנְּפֹלוֹת מִשֵּׁם מְעַמְקֵי תְּהוֹמוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, שֶׁזֶהוּ
 עָקֵר בְּחִינַת רֶפֶשׁ וְטִיט שְׁמִשְׁלִיךְ הַצָּדִיק עֲצָמוֹ לְרֶפֶשׁ בְּשִׁבִיל ה'
 יִתְבָּרֵךְ. כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ חָפֵץ חֶסֶד וְרוּצָה בְּתַשׁוּבָתָן שֶׁל רְשָׁעִים, וְאֵינוֹ
 חָפֵץ בְּמִיתָתָן וְחוֹשֵׁב מִחֲשׁוֹבוֹת לְבַל יִדַח מִמֶּנּוּ נְדָח. וְהַצָּדִיק שֶׁהוּא
 יוֹדֵעַ גְּדֵל תְּשׁוּבַת ה' יִתְבָּרֵךְ לְזֶה לְהַחְזִיר אֵלָיו נְדָחֵיו, עַל כֵּן הוּא
 מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל, וּמִשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְמְקוֹמוֹת נְמוּכִים כְּאֵלֶּה, כִּי זֶה
 עָקֵר הַנְּחַת רִוַח שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ.

לדת אל מקום הנשמות הפחותות כדי לעלות אותם

יא. וביאור הדברים: כל פעם כשאתה רוצה להחזיר מישהו
 בתשובה, אתה יורד אליו קצת למקומו, כי אם אתה בא אליו
 מלמעלה, לא תוכל לפעול, צריך לרדת אל העם, וכמו שכתוב
 (שמות יט, כה): "וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם", כי זו היתה הבחינה של משה
 רבינו, שהוא יכול לדבר עם אהרן על סודות הקרבנות והמשכן,
 לדבר איתו סודות מעשה מרכבה, ואחר כך להתעסק עם בעיה של
 שלום בית, או לפשר בין מריבה של אנשים. רבינו אומר (ליקו"מ תורה
 פ"ב ח"ב) שמשה רבינו, ידע איך לקשר את עצמו אפי' לנשמה
 הפחותה ביותר בישראל, ולראות מה היא צריכה, וכך משה רבינו
 היה משלים את עצמו יחד עם כל ששים ריבוא נשמות עם ישראל.
 וזו מעלה גדולה ביותר של צדיק האמת, שיודע לרדת אל כל סוגי
 הנשמות העם, אפילו עד הפחותים ביותר.

המילה הראשונה בפרשה היא: 'ראה' – והיא 'שם כל הפרשה' וידוע
 בשם האדמו"ר הזקן מחב"ד שהשם של הפרשה היא המהות של כל
 הפרשה כולה, ולכן זו המילה החשובה ביותר. כי בזכות שאתה
 מחובר לצדיק כזה גדול, אתה זוכה להגיע לבחינת 'ראה'. וזו
 העבודה הגדולה שאנחנו מקבלים.

ראתה שפחה על הים וכו' והכל בכח משה

ו. וכמבואר ענין זה במכילתא (שירתא ס"ג) על מה שאמרו ישראל על
 ים סוף: "זֶה אֵלֵינוּ וְאֵנִי" – ראתה שפחה על הים מה שלא ראה
 יחזקאל הנביא. וקשה, הרי יחזקאל הנביא ראה מעשה מרכבה,
 ואיך יתכן ששפחה שבישראל שהיא אדם פחות – זכתה לנבואה
 יותר גבוהה אפילו מיחזקאל הנביא? והתשובה: כיון שכל עם ישראל
 היו מקושרים היטב למשה רבינו, הם זכו לראות במעשה מרכבה
 יותר מהנביא יחזקאל, ולכן אפילו השפחה שהיא פחותה, כיון שהיא
 התקשרה למשה רבינו זכתה גם היא לזה.

מי גדול יותר אדם קטן שמקושר לצדיק או אדם גדול

ז. פעם אמרו ווארט בדרך חידה: איזו מנורה מאירה יותר חזק, האם
 מנורה של אלף וואט, או מנורה של חמש וואט? והתשובה: המנורה
 שמחוברת לחשמל היא זו שמאירה יותר חזק... אם יש מנורה של
 אלף וואט, שהיא לא מחוברת לחשמל, היא לא מאירה. וכך בענין
 ההתקשרות לצדיקים, אם אתה אדם קטן, אבל אתה מחובר לצדיק
 גדול, אתה יכול להשיג השגות גדולות הרבה יותר מערכך. אולם
 אדם אחר אע"פ שמצד עצמו יש לו מעלות גדולות, אבל הוא עובד
 לבד, ולא מחובר לצדיק האמת, הוא יוכל להשיג רק מה שבכוחו
 להשיג ולא יותר. וזה הרבה פעמים הרבה פחות ממה שיוכל להשיג
 אדם קטן יותר, אבל מקושר היטב לצדיק האמת. וממש כמו
 השפחה שהשיגה יותר מיחזקאל בן בווי (וע' בזה שיחה יפה בשיח שרפי קודש
 ח"א אות תרצ"ג). וזהו מעט ביאור בשיחה שבחיי מוהר"ן (אות שי"ב) עם
 הקטן שְׁבַאנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְהִי נַעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּעוֹלָם, מֵה שְׁלֵא נַעֲשֶׂה עִם
 הַגְּדוֹל שְׁבַמְפְּרָסִים שֶׁל עֲבָשֵׁיו. עוֹד שֵׁם (אות שי"ד) שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ
 שְׁאָמַר: הַפְּחוֹת שְׁבַאנְשֵׁי אֲנִי מוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ שֶׁל צָדִיק גְּדוֹל מְאֹד
 [כו'].

גם בדורינו 'עיקבתא דמשיחא' אפשר להגיע למדרגות

ח. וזהו הסוד של הדור שלנו – נשמות של עקבתא דמשיחא, אנחנו
 נשמות מהעקביים של אדם הראשון, אנחנו מאוד קטנים ביחס
 לדורות שעברו. כשהקב"ה ברא את אדם הראשון עם כל הנשמות,
 הוא לקח את הנשמות הכי קטנות – את הנשמות שלנו, ושם אותן
 בעקביים של אדם הראשון, הכי למטה בגוף. אבל מכיון שבדור
 שלנו הרבה מאיתנו מקושרים לצדיק האמת רבינו הקדוש, על ידי
 חיבור זה אנחנו יכולים לזכות למדרגות מאוד מאוד גבוהות.

בשביל אהבת ה' וקיום איזה מצוה מתגלגלים אפי' ברפש וטיט

ט. היום בעזרת ה' נלמד את דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה ה'
 תניינא אות ט"ו), וז"ל: וְצָרִיךְ אֲפֹלוּ לְהַתְּנַהֵג וְלַעֲשׂוֹת דְּבָרִים שֶׁנִּרְאָה
 כְּמִשְׁגָּע בְּשִׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בְּבְחִינַת (מְשִׁלֵּי ה, ט) "בְּאֵהָבָתָה תִּשְׁגָּה
 תְּמִיד", שְׁבַשְׁבִּיל אֵהָבַת הַשֵּׁם, צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים הַנִּרְאִין
 כְּשִׁגְעוֹן, כְּדִי לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו וְרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. כִּי צָרִיכִין לְהַתְּגַלְגַּל

מעלתו הגדולה של מרן הרב עובדיה זצ"ל

אתה יכול לדבר עם אדם באמת 'מלב אל לב'. וזו מדרגה של צדיקים אמיתיים, שלכבוד הקב"ה הם מוכנים לרדת גם למקום השפל שלך, כדי לעלות אותך.

וגם ברוחניות יש את הנקודה הזאת, כי כשאתה רוצה להחזיר אדם בתשובה, אתה נוגע ברפש והטיט הרוחני שלו, במקום טמא. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה נ"ט ח"א) שיש סכנה למי שעוסק להחזיר אנשים בתשובה, כי אז הרע שלהם נופל גם עליו. וז"ל: "מי שמתגדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך צריך לשמר את עצמו שלא יתאחזו בו הקלפות והרע של אלו בני אדם".

ענותנותו של דוד המלך שטיהר נשים לבעליהן

טו. מובא בגמרא (ברכות ד:): "שְׁמֵרָה נְפִשִׁי בִּי חֶסֶד אֲנִי וכו', כך אמר דוד לפני הקב"ה: 'דיבוננו של עולם לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם, ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה וכו'". נשים שהיו להם מראות דמים ורצו לדעת אם הן טהורות או טמאות, היו באות לדוד המלך. וכי זו העבודה של המלך להתעסק בדברים כאלו? וכי חסר רבנים ומורי הוראה שהיו יכולים לטפל בזה, אלא שדוד המלך הוא זה שהתעסק במצוה הזו. דוד המלך היה מומחה הכי גדול במראות הדמים וכו', והמלך דוד בענותנותו עסק לטהר אשה לבעלה.

קצת על הרב מרדכי אליהו

טז. הרב מרדכי אליהו זצ"ל היה מומחה גדול, והיתה לו אבחנה עצומה בענייני מראות. ופעם אחת מישהו רצה לבחון אותו, ושם על הבד דם של ציפור, ואיך שהרב ראה את זה ישר הוא הרגיש בזה ואמר: 'זה לא דם של אישה זה דם של ציפור'. גם הרב מרדכי אליהו היתה לו את המעלה של 'לרדת אל העם'. לפני כ-34 שנים זכיתי לעשות סיום מסכת בשיבה של אבא שלי, והרב מרדכי אליהו שהיה אז הרב הראשי לישראל הגיע לשם, והוא ישב עם כל התלמידים של אבא, ושר איתנו שירי בקשות, והכל בשמחה גדולה ובתענוג, ואפילו שהוא הרב הראשי לישראל, עכשיו הוא יושב עם כולם ושר איתנו את השירים, כי הוא ידע את הסוד הזה לרדת אל העם, וזה צדיק אמת שהוא לא שומר על הכבוד שלו, אלא יודע לרדת אל העם. ואכן כשצדיק אמת כזה יורד אל העם, כולם יודעים שהוא ירד אלינו מרום מעלתו, ואף אחד לא יזלזל בו, כי יודעים ומרגישים כמה הוא גדול, רק שהוא ירד אלינו.

לטהר אשה לבעלה בחזניות

יז. ענין זה לטהר אשה לבעלה, הוא גם בפנימיות, רבינו בחיי מוהר"ן (אות קנ"ד) אמר על עצמו את הלשון: 'וְאֲנִי יְדֵי מְלַכְלָכוֹת בְּדָם בְּשִׁפּוּר וּבְשִׁלְיָא בְּדֵי לְטַהַר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ, והכוונה שלו שהוא מטהר את ישראל – בחינת 'אשה', אל אביהם שבשמים בחינת 'בעלה'. זה בחינת 'להתגלגל בכל מיני רפש וטיט, בשביל עבודת השם ומצוותיו יתברך'.

המעשה שנפל רבינו לרפש וטיט בתשליך

יח. רבינו אמר את תורה ה' תניינא הנ"ל בשנת תק"ע בעיר ברסלב, ובעיר ברסלב היה נהר למטה. ובנהר הזה היה בוץ בשפת הנהר.

יב. השיעור נמסר השבוע בבית הכנסת 'חזון עובדיה' ברמלה, על שם מרן פאר הדור רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שהיה כלול בכל המעלות, כי גם היה תלמיד חכם גאון עצום ומתמיד בתורה, גם היתה לו בקיאות וזיכרון מדהים בכל חלקי התורה כולה, גם היה יודע לדבר בתורה, וגם היה יודע איך לקרב, והיתה לו רגישות גדולה לכל יהודי, וגם ידע איך להיות תקיף וכו' ועוד ועוד... יכלה הזמן והמה לא יכלו, כל המעלות שמנו חכמים באדם מושלם היה בו, הקב"ה לקח את כל המעלות הטובות ונתן אותם ברבינו הרב עובדיה.

אפילו הוא ידע לצייר, והיה צייר מומחה. מסופר שכשהרב עובדיה היה דיין בבית הדין, ולפעמים כשהיו באים בעלי דין וכל אחד בא וטוען את כל הטענות שלו, והוא לא גומר לדבר, כשהיה קצת משעמם לרב, הוא היה מצייר את בעלי הדין. פעם אחת הגיע לבית הדין סרבן גט, והרב צייר אותו, אחרי הדיון הוא ברח והתחבא. ואיך תפסו אותו? תוך כדי הדיון שאותו 'סרבן' דיבר ודיבר, ומי שמדבר הרבה – מפסיד, הרב עובדיה הספיק לצייר אותו, ולפי הקלסטרון פנים שצייר הרב הצליחה המשטרה לתפוס אותו.

וזה היה המושלמות של מרן הרב עובדיה יוסף, שמצד אחד, היה לו את הכוח להיות למעלה למעלה, לדבר עם הדיינים בדברים הכי עמוקים בהלכה, ולהתוודע עם צדיקים, ולדבר עם מנהיגים מכל העולם ומצד שני, ידע איך לרדת אל העם, לדבר דברים פשוטים במתק שפתיים, לספר סיפורים מעניינים, והיה בעל חוש הומור וידע איך להצחיק ולרתק את הציבור. גם ידע איך לבכות עם נשים עגונות ולהשתתף בצער שלהן. מרן הרב עובדיה יוסף שידע לרדת אל כל חלקי העם, ידע לדבר בלשון עממית, הוא לא דיבר בלשון תלמודית מסובכת, וגם כשהיה מסביר הלכות מסובכות, היה יודע להוריד את זה הכי פשוט שאפשר, ולדבר עם כל אחד בשפה שלו.

הרב עובדיה הצליח שגם אנשים פשוטים נעשו בקיאים בהלכה

יג. ובפשיטות הזאת שידע איך לדבר אל העם, הוא הצליח לגרום שכל יהודי יודע ובקי בהלכה, אנשים פשוטים היו באים לשמוע את הדרשות המתקוות שלו, ותוך כדי דרשה הוא היה מכניס הלכות על גבי הלכות, עד שההלכה כבר זרמה. וכך זכו המון אנשים פשוטים שהיו באים לשיעורי תורה, ללמוד הרבה הלכות. פעם יהודי בעל בית פשוט מהשוק, לא היה יודע שום הלכה ולא כלום, הרב גרם שגם עמי ארצות מ'מחנה יהודה' יודעים הלכה, ויש כאלו בעלי זיכרון, שיודעים מצוין ההלכה – וכל זה למה? כי הרב עובדיה היה יודע לרדת עד למטה.

הצדיק יורד למטה כדי לקרב אותך

יד. הירידה של כל צדיק למטה, כדי לקרב מישהו בתשובה, היא בחינת 'להתגלגל ברפש וטיט', ואף שיש בדבר זה דברים עמוקים, ננסה לקרב אל השכל כפי פשוטן של דברים. כשאתה רוצה לדבר עם בן-אדם בגובה העיניים, אתה צריך להיות בגובה העיניים שלו, אבל אם אתה עומד על במה גבוהה אתה לא יכול להשפיע עליו. ולכן צריך להגיע עד למטה, להיות פשוט, לדעת להתערבב, רק אז

מַעַט מְאַלְהִים". משה רבינו זכה ל-מ"ט שערי בינה, אבל לשער החמישים – לדעת ולהבין את דרכי ה', לזה משה רבינו לא זכה להשיג בחייו. אבל האר"י ז"ל אומר (ספר הליקוטים ואתחנן): שם משה רבינו זכה בשעת פטירתו לשער החמישים כמו שכתוב "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מוֹאָב אֶל הַר נֹבֹ", 'נבו' – נ' בו, כי זכה משה אז לשער החמישים, להבין את דרכי השם אפילו בשאלת 'צדיק ורע לו רשע וטוב לו וכו'". כי עתה בפטירתו, כבר אין שייך אצלו בחירה, ולכן יכל לדעת גם את השאלה הזו.

הצדיקים שהם בחינת התפשטות משה

כב. וכעת נאמר חידוש גדול: דהנה בתיקוני הזוהר (תיקון ס"ט דף קיב). מובא: "אמר רבי שמעון וכו'": כתיב (תהלים קמד, טו) 'אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂכָכָה לוֹ' (שכ"ח) בְּגִמְטְרֵיָא מִשְׁ"ה – "דְּבָר צְנִיָּה לְאַלְפֵי דֹר" (שם קה, ח), וְאַתְּפִשְׁטוּתִיָּהּ הוּא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, בְּכָל צְדִיק וְחָכֵם דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵיָתָא, עַד שְׁתֵּינ רַבּוּא, לְאַשְׁלָמָא לְכַלְהוּ מְפָיְמוּ דְלִהוּן" (תרגום: והתפשטותו היא בכל דור ודור ובכל צדיק וחכם שמתעסק בתורה, עד ששים רבוא, להשלים את כל מהפגם שלהם). הצדיקים והחכמים הגדולים ביותר בכל דור זוכים לקבל בחינת משה, יש דורות שמקבלים רק ניצוץ קטן, ויש שמקבלים יותר. ויש בחינת 'יחידי הדורות' שהם בחינת משה בעצמו שבא עוד הפעם, וכשמגיע צדיק כזה לעולם, הוא מאיר לכמה דורות.

הצדיקים הנ"ל זוכים לבחינת משער החמישים

כג. והשאלה: האם התפשטות נשמת משה היא כפי ממדרגתו שהיתה בחייו, או כפי ממדרגת משה ביום פטירתו? התשובה: זה לפי יום הפטירה של משה, שאז הוא זכה לשער החמישים. ולכן הצדיקים האלו שהם בחינת 'יחידי הדורות', הם זוכים לבחינת שער החמישים, כי הם התפשטות של משה, במדרגה הכי גבוהה של משה, היינו מה שזכה ביום פטירתו, שאז היה גם איזה בחינה משער החמישים. ואמנם כל שער החמישים על כל בחינותיו בשלמות, זה שייך רק בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמנו.

המן שבר את ביתו כדי להשיג עץ חמישים אמה

כג. ויש ראייה יפה לזה ממרדכי היהודי. המן הרשע נטל עצה לתלות את מרדכי על עץ גבוה חמישים אמה. והשאלה: למה המן צריך עץ גבוה חמישים אמה בדוקא, והוא לא מסתפק בפחות מזה. כתוב במדרש שהמן לא מצא עץ בגובה כזה, ואז הוא לקח קורה אחת מהבית שלו עצמו. להמן היה בית גדול וגבוה מאוד, והוא העמיד את התקרה עם גזע עץ חמישים אמה. וכדי לתלות את מרדכי, המן שבר את גג הבית שלו כדי לשחרר את העץ התומך, ושיהיה לו עץ גבוה חמישים אמה.

ההיסטוריה של העץ הנ"ל

כה. העץ הזה יש לו היסטוריה רבת שנים, כתוב שאת העץ הזה לקח המן מהתיבה של נח (תיבת נח היתה בנויה מעצים של 300 אמה אורך ו-50 אמה רוחב), ועץ אחד מהתיבה של נח שנשארה בהרי אררט – 'טורי דקדרו', הביאו הבנים של המן לאבא שלהם, הם משלו שם ב'טורי דקדרו'. וכמו שאמרנו שהמן לוקח דוקא את העץ הזה כדי לתלות עליו את מרדכי. ולמה?

ובזמן שרבינו ירד לעשות תשליך, בראש השנה שכולו לבוש לבן, ופתאום הוא החליק בבוץ, וכולו התלכלך בבוץ על הבגדים. ואז רבינו אמר את התורה הזאת שהצדיק יורד ומתלכלך ברפש וטיט בשביל לעבוד את הקב"ה. וכמו שמובא בחיי מוהר"ן (אות מ"א): בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה קוֹדֵם שְׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנִּלְ, הִלֵּךְ לִזְמַר תְּשֻׁלִּיךְ וְנִפְלַע עַל הַרְפֵּשׁ וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן נִכְלַל זֹאת בְּהַתּוֹרָה בְּדִרְךָ נִפְלֵא שְׁלֵא נִשְׁמַע מֵעוֹלָם, מֵה שְׁמוּבָא שֵׁם שְׁצַרִּיךְ לְגַלְגֵּל עֲצָמוּ בְּכָל מִינֵי רִפְשׁ וְטִיט כְּדִי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְאַבּוֹי שְׁבַשְׁמִים, וּמֵה שְׁזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה.

הבן שאוהב את אביו כל כך ועושה לאביו עבודת עבד

יט. רבינו מסביר: שיש בחינה של 'בן', שהוא זוכה להיכנס בגנויזא דמלכא, לאוצרות של המלך, הבן יודע את הסודות של המלך, כי הוא קרוב אל המלך. ויש בחינה של עבד, עבד עושה מה שאומרים לו – עבודות פשוטות. אבל יש בן שכל כך אוהב את אביו ועושה בעצמו את עבודת העבד, וכמו שכתב רבינו שם וז"ל: אָבֵל יֵשׁ בֶּן שֶׁהוּא אוֹהֵב כָּל כֶּף אֶת אָבּוֹי, עַד שְׁמַחַמַת הָאֵהָבָה הוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עֶבֶד, מֵה שְׁעֵבֵד פְּשוּט צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת, וְהוֹלֵךְ וְקוֹפֵץ בְּתוֹךְ הַסּוּלָלוֹת הַגְּדוֹלָה (שְׁקוֹרִין פֶּאָסִי), בְּתוֹךְ קִשְׁרֵי הַמְלַחְמָה, וּמַגְלִיל עֲצָמוּ בְּכָל מִינֵי רִפְשׁ וְטִיט כְּדִי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְאַבּוֹי, מֵה שְׁאֶפְלוּ עֶבֶד פְּשוּט לֹא הָיָה עוֹשֶׂה עֲבוֹדוֹת כְּאֵלוֹ. וְאִזֵּי כְּשֶׁאָבּוֹי (המלך – הקב"ה) רוֹאֶה אֶהְבֵּתוֹ הַחֲזָקָה כָּל כֶּף, עַד שְׁמִשְׁלִיךְ עֲצָמוּ לַעֲבָדוֹת גְּמוּר בְּשִׁבִיל אֶהְבֵּתוֹ, אִזֵּי הוּא מַגְלִיָּה לוֹ – גַּם מֵה שְׁאִין נִמְסַר אֶפְלוּ לְבָן, כִּי אֶפְלוּ הֵבֵן שֶׁהוּא מְחַפֵּשׁ בְּגִנְזֵיָא דְּמִלְכָא, אֵף עַל פִּי כֵּן יֵשׁ מְקוּמוֹת שְׁגַם הֵבֵן אֶסוּר לְפָנֵס לְשֵׁם, הִינּוּ שֵׁישׁ הַשְּׁגוֹת שְׁגַם הֵבֵן אִינוּ מְשִׁיג אוֹתָם, אָבֵל עַל יְדֵי שֶׁהֵבֵן מְסַלֵּק כָּל חֲכָמָתוֹ וּמִשְׁלִיךְ עֲצָמוּ לַעֲבָדוֹת, עַל יְדֵי זֶה אָבּוֹי מְרַחֵם עָלָיו וּמַגְלִיָּה לוֹ מֵה שְׁאִינוּ נִמְסַר אֶפְלוּ לְבָן, עַכ"ל.

על שאלת 'צדיק ורע לו' וכו' ה' לא השיב אפילו למשה

כ. ומה השכר שמקבל הצדיק הזה? אומר רבינו כשהצדיק עובד את הקב"ה בעבודות של עבד, הוא מקבל הגשה שאפילו משה רבינו לא השיג ונשאר עליה בקושיא, וז"ל: שְׁנַתְּגַלְיָה לוֹ בְּחִינַת 'צְדִיק וְרַע לוֹ רִשָּׁע וְטוֹב לוֹ', שְׁגַם מִשָּׁה בְּחִינּוֹ לֹא הִשִּׁיג זֹאת. כַּמְבוּאָר בַּגְּמִ' בְּבִרְכוֹת (דף טז.) בְּשִׁיטַת ר' מַאִיר שְׁעַל שְׁתֵּי שְׁאֵלוֹת שֶׁל מִשָּׁה הַקַּב"ה עָנָה לוֹ אֲבֵל עַל הַבְּקִשָּׁה (שְׁמוֹת לג, יג) "הוֹדְעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ" – 'מִפְּנֵי מֵה צְדִיק וְרַע לוֹ רִשָּׁע וְטוֹב לוֹ? עַל זֶה לֹא הִשִּׁיב לוֹ.

וקצת טעם על פי פשט למה על זה לא השיב לו הקב"ה? כי במציאות הזאת יש את כל ענין הבחירה. כי אם היינו רואים שמי שהוא צדיק – מקבל טוב, ומי שהוא רשע – מקבל עונש, לא היה חכמה לבחור בטוב ולמאוס ברע, כי כולם היו רוצים להיות צדיקים, מכיון שכולם רואים שאדם רשע מקבל עונש, לכן אי אפשר להסביר את התשובה לשאלה הזאת איך יתכן ש'צדיק יהיה לו רע ולרשע טוב', כי צריך להשאיר את השאלה הזאת במצב של שאלה בדוקא, שאנשים ישאלו את זה, ועי"ז תהיה בחירה לאדם, שבכל אופן לעבוד את הקב"ה אע"פ שרואה שצדיק רע לו ורשע טוב לו.

משה בפטירתו זכה לשער החמישים להשיג מדוע צדיק ורע לו

כא. הגמרא בראש שנה (סוף דף כא:) אומרת: נ' שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר: (תהלים ח, ו) "וַיִּתְחַסְּרָהּ:

'איתפשטותא דמשה' – של יום פטירת משה, שאז זכה משה כבר לשער החמישים משערי הקדושה והקדושה כמובן יותר גדולה מהטומאה. ולכן הם לא יכלו לנצח את מרדכי שכבר זכה לשער החמישים. ומכאן למדנו דבר נפלא, שהתפשטות משה במנהיג וצדיק הדור, זה בחינה של משה רבינו ביום פטירתו.

לעתיד אפילו הגוים יבינו שכל צער הגלות היה גדולה לנו

כט. ועתה נחזור לדברי רבינו, שהצדיק שמתגלגל ברפש וטיט לכבוד ה' ית', על ידי זה אביו (הקב"ה) מרחם עליו ומגלה לו מה שאינו נמסר אפלו לבן, הינו שנתגלה לו בחינת 'צדיק ורע לו רשע וטוב לו', שגם משה בחייו לא השיג זאת. והנה ודאי שזו השגה נפלאה ומרוממת, ואי אפשר לנו להשיג מקיף כזה. אבל לפחות נוכל להסביר קצת איזה בחינה מהשכל המקיף הזה.

ולזה נקדים מה שכתב רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה כ"א אות י"א) על הפסוק (תהלים קטו, ב-ג): "אז ימלא שחוק פיניו ולשונו רנה, אז יאמרו בגוים... הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים". ומפרש רבינו: אפלו העבדים (שהיו לעתיד לבוא) ידעו בירתון הדעת, אבל לא כמונו, וידעו שהגדלה שהיה להם והשפלות שהיה לנו בזמן הגלות, כל זאת הגדלה היה לנו (כלומר שכל היסורים שהיו לנו בגלות, באמת היו לגדולה ולטובה לנו). אף על פי שעבדו אי אפשר להבין כל זה, כי אין להכחיש החוש, אף על פי כן (לעתיד לבוא) ירבה הדעת ויבינו הכל, שגדלתם של העבדים היה לנו גדלה ולהם השפלות. ולכאורה היא ידיעה גדולה, אף על פי כן הידיעה הזאת יהיה לנו ללעג ולשחוק לפי ערך ידיעתנו. וזהו "אז ימלא שחוק פיניו, אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה, הגדיל ה' לעשות עמנו", שידעו ויאמרו: הגדלה שעשה עמנו – הינו עם העבדים, "הגדיל ה' לעשות עם אלה" – הגדלה הזאת היה לישראל. אף על פי כן "אז ימלא שחוק פיניו, הינו שנשחק ונלעגי מידיעתם והשגתם, כי השגתנו יהיה לאין סוף וקץ."

ע"י אמונה אפשר כבר עכשיו להשיג משהו מהנ"ל

ל. והנה בזמן הזה כל הנ"ל, הוא מקיף ושכל מאוד רחוק מאיתנו, כי אנחנו ודאי לא יכולים להבין בשכל אפילו מקצת מזה, מה שעתידי להבין גוי, כיצד כל הצער והגלות יש בו בחינה לטובה. אבל יש לנו מתנה גדולה, והיא אמונה, אנחנו יכולים להאמין בזה, וכדי להאמין בזה דוקא צריך לעשות סילוק השכל, וכמו שביאר רבינו שם בתורה הנ"ל וז"ל: כי באמת צריכין דיקא לסלק את המת, כי צריכין להשליך כל החכמות ולעבד את ה' בפשיטות, כי צריך שיהיו 'מעשיו מרביין מחכמתו' (אבות ג, ט), 'ולא המדרש הוא העקר, אלא המעשה' (שם א, יז), ועל כן צריכין לסלק כל החכמות ולעבד את ה' בפשיטות, בלי שום חכמות. לא מפניא חכמות של שטות של סתם בני אדם, אלא אפלו חכמות גמורות, אפלו מי שיש לו מוח גדול באמת, כשמיגיע לאיזה עבודה, הוא צריך להשליך כל החכמות ולעסק בעבודתו יתברך בפשיטות.

כדי להגיע למדרגות באמונה צריך להשליך ולזרוק את השכל, כי השכל מפריע לאמונה, כי אם תרצה להבין דבר כזה איך יתכן שכל הצרות שהיו לנו בגלות הם לטובתנו, לא רק שלא תבין את זה, אלא גם שלא תוכל להגיע לזה גם באמונה. ולכן צריך להשליך

המן עשה הכל על פי עצת אשתו הרשעה זרש המכשפת הגדולה. כתוב (שמות כב, יז): "מכשפה לא תחיה" – למה כתב בלשון נקבה, ולא בלשון זכר, כמו שהתורה תמיד מדברת בלשון זכר? כותב רש"י: "אחד זכרים ואחד נקבות, אלא שדיבר הכתוב בהווה, שהנשים מצויות מכשפות" (סנהדרין יז).

וכן זרש היתה מכשפה גדולה, והיא אמרה להמן: תקשיב, מרדכי הוא גדול כמו משה רבינו, ולכן אנחנו צריכים טומאה גדולה כדי לנצח אותו. זרש ידעה בכשפים שמשה הגיע לארבעים ותשע שערים, ולכן אמרה לו שרק אם נגיע לטומאה של חמישים שערי טומאה, נוכל לנצח את מרדכי שהוא נשמת משה. ולכן אמרה להמן קח את העץ של הבית שלנו שהוא חמישים אמה שיש לו חמישים שערי טומאה ותתלה עליו את מרדכי. רק שצריך לבאר קודם, מדוע בגלל שהיה העץ חמישים אמה היה בו חמישים שערי טומאה.

המעשה בסנחריב והעץ של תיבת נח

כו. ובשביל זה נקדים את הסיפור עם סנחריב וצבאו בליל הסדר סביבות ירושלים, שאז ה' ית' היכה בהם כמו שכתוב (מלכים ב' יט, לב): "ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלה, וישפיוו בבקר והנה כלם פגרים מתים", וכתוב בגמ' (סנהדרין צה): כמה נשארו מהם? רבי יוחנן אמר: חמשה – סנחריב, שני בניו, נבוכדנצר ונבוזראדן. והם התחילו לברוח, ובדרך סנחריב מצא את העץ הזה, ואז הוא אמר: "זה העץ של תיבת נח, אם אני מצליח במלחמה, אני מקריב את השתי הבנים שלי לאלהים הגדול של נח. והסוף היה, כששמעו מזה בניו, הם הקדימו להרוג אותו, כמו שכתוב (מלכים ב' יט, לו) "ויהי הוא משתחוה בית נסרף אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו הכהו בחרב". 'נסרף' – זה העץ הנ"ל של התיבה של נח, שרצה להקריב את בניו אליו.

עבודה זרה 'מולך' חמישים שערי טומאה

כז. להקריב את הילדים אפילו לשם הקב"ה, זו עבודה זרה, כי הקב"ה לא רוצה קרבן אדם, והקרבת ילדים לעבודה זרה היא עבודה זרה שנקראת 'מולך', על שם שהיא מלך העבודה זרה, כי היא הטומאה הכי גדולה בעבודה זרה, דהיינו השער החמישים של הטומאה. ונמצא, כשרצה סנחריב להקריב את בניו לנסר הזה, הוא עשה אותו 'מולך', וחלה עליו טומאה של שער החמישים. וזה העץ בעצמו שהגיע לבית המן, והיה העמוד שעליו נשענה כל התקרה של בית המן. וזרש מיעצת להמן, לקחת את העץ הזה דוקא, שהוא חמישים שערי טומאה כדי להתגבר על מרדכי.

ומה היתה התוכנית שלהם? הם אמרו, נתחיל עם מרדכי, ובשלב הבא התוכנית של המן היתה להרוג את אחשוורוש. ואחשוורוש כל כך התרגז על המן, בגלל ש'מזילה חזי' שהמן רוצה להרוג גם אותו, ולקחת לו את המלוכה. ולכן זרש אמרה לו, נהרוס את הבית שלנו כדי שיהיה לנו עץ לתלות מרדכי, כי היא היתה בטוחה שהבית הבא שלהם, יהיה הארמון של אחשוורוש. והמן שמע לה.

מרדכי היהודי זכה לבחינות משער החמישים

כח. כל הרצון שלהם היתה כדי להתגבר על קדושת מרדכי, בטומאה גדולה יותר. אבל הם לא ידעו שמרדכי היהודי הוא

למי יש נדודי שינה

לד. מתי אדם ישן טוב כשהוא עבד קשה כל היום, אבל אם הוא ביום ישב ולא עשה כלום, ורק אכל ושתה, וקצת נמנם וכו', איך הוא רוצה לישון בלילה, בודאי יש לו נדודי שינה, כי כל היום הוא 'ניקר' והתנמנם. אבל בן-אדם שקם בחמש בבוקר, התפלל בנין, למד תורה, עבד קשה כל היום, ובערב בא לשיעור תורה וכו', ונכנס הביתה בלילה, קורא קריאת שמע והולך לישון – הוא כבר נשפך על המיטה, יש לו שינה מתוקה מאוד. כל הסיפור של בעיות שינה זה התחיל בדורות שלנו, אבל פעם שכולם היו עובדים קשה, לאף אחד לא היה שום נדודי שינה, רק אצל אחשוורוש כתוב (אסתר ו, א): "בַּלַּיְלָה הָהוּא נִדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ", כי אחשוורוש היה אוכל כמו בהמה ואח"כ ישן כל היום, ודאי בלילה נדדה שנתו

עכ"פ אומר רבינו חידוש: שהפסוק "מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד" – זה ראשי תיבות משה. מה הפשט? משה רבינו עבד את הקב"ה מאה ועשרים שנה, ואחרי פטירתו כביכול הוא ישן בקבר – ואז השינה שלו מתוקה. ולמה? כי משה רבינו משיג אחר פטירתו השגות יותר גבוהות מההשגות שהשיג בימי חייו.

קצת על פעולת המוח של האדם

לה. ואומר רבינו שלא רק כשאדם נפטר זה כך, אלא גם בעת שנתו וכפשוט הפסוק "מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד", וז"ל: בִּי נִתְתַּקַּן בְּחִינַת הַשְּׁנָה עַל יְדֵי תְּקוּן הַמּוֹחַ בְּנִי, בִּי עַל יְדֵי תְּקוּן הַמּוֹחַ גַּם הַשְּׁנָה שְׁהִיא בְּחִינַת הַסִּתְּלָקוֹת הַדְּעוּת, הִיא גַּם בֶּן טוֹבָה וּמִתּוֹקָה מְאֹד. בכל שינה יש בחינה של סילוק המוחין, היום מתחילים קצת להבין את סודות מוח האדם. היום אפשר ע"י חיבור של אלקטרודות לראות איזה חלק פועל במוח בכל שניה נתונה, כי כל חלק במוח כשהוא עובד הוא משרד אותות חשמליים, המוח זו תחנת כוח, וכל הזמן הוא שולח אותות חשמליים לכל העצבים שבגוף, והוא מפעיל אותם.

אבל יש פלא, כי יש חלקים במוח שבזמן שאתה מאמץ בהם את הראש, למשל אדם שלומד בעמקות סוגיה מסובכות בש"ס (כמו עירובין או יבמות) או להבדיל כשאדם פותר שאלות מתמטיות מסובכות, עובדים הרבה חלקים שנמצאים בחלק התחתון של המוח (מעל האוניים) – ויש להם תצורות גבוהה מאוד של 'חמצן'. לעומת זאת, החלקים שנמצאים במרכז המוח העליון שבמצת, כמעט ולא עובדים באותו זמן, והם צורכים הרבה פחות חמצן. וכשאדם הולך לנח, פתאום החלקים האלה נכנסים לפעולה, המוח הוא כמו מכונה שכשיש חלקים שבה עובדים חזק, חלקים אחרים נחים, ויש חלקים שהם עובדים דווקא בזמן שאדם הוא במנוחה.

אדם שמאמץ את מוחו לפעמים צריך פחות שינה

לו. ולפ"ז המנוחה היא כפי ההתאמצות של המוח, אם אדם התאמץ מאוד בעומק גדול, אזי כשמפסיק ועושה דבר אחר קל יותר, זה עצמו בחינת שינה בשבילו. כי עיקר הנקודה של השינה, היא ההחלפת העבודה בין חלקי המוח. וזה ההסבר שרואים שאנשים מאוד חכמים, שמאמצים מאוד את המוח, דווקא הם הרבה פעמים צורכים הרבה פחות שעות שינה, כי את השינה שלהם הם עושים, כשהם עושים דברים קלים יותר. ואילו אדם שבטל, הוא צריך הרבה

בכל כוחו את שכלו, לעצור את המחשבה בענין זה – לחשוב מחשבות אחרות, ולהתחזק רק באמונה, להגיד בפה מלא, אני מאמין באמונה שלימה שכל מה שעשה הקב"ה איתנו במשך כל ימות הגלות, הכל הוא רק לטובתנו.

וזה עבודה גדולה להשליך את השכל ולהתחזק באמונה כזו באמת ובאמונה ברורה וזכה. ואז אע"פ שודאי לא תהיה לך תשובה למה יש הנהגה כזו של 'צדיק ורע לו ורשע וטוב לו', אבל תגיע למצב שלא תהיה לך שום קושיא, כי בכח האמונה אפשר להגיע לבידור כזה חזק, עד שאין לי שום שאלות על הקב"ה. וזה בחינת סילוק המוחין – שהם בחינת משה, ולבוא לבחינת אמונה, שבזה הצדיק משיג אפילו השגה שמשה רבינו לא השיג בחייו.

איך הגויים באים לעתיד לבוא לבקש שכר על המצוות

לא. הגמרא בעבודה זרה (דף ג:) אומרת: לעתיד לבוא הקב"ה לוקח ספר תורה, ושם אותו בתוך חיקו, ואומר: "כל מי שקיים את התורה יבוא יקבל שכר". מיד מגיעים כל אומות העולם לבקש שכר (יהודי מתבייש לבקש שכר, כי אנחנו לא עושים על מנת לקבל פרס), ומי שבא לבקש שכר ראשון זו רומי החייבת, ואז הקב"ה אומר להם הרי לא למדתם תורה, לא קיימתם שום מצוה, אז על מה אתם מבקשים? אמרו לו נכון, אבל הרי אנחנו המצאנו את הרכבת, את המטוסים, את המכוניות, את כל הטכנולוגיה, כל הביזנס של העולם, כל ה'בורסה' והכסף – הכל זה אנחנו 'אמריקה', וכל זה בשביל עם ישראל כדי שהם יוכלו ללמוד תורה. וממילא יש לנו דין של 'תמכי דאורייתא'. אומר להם הקב"ה: כל מה שעשיתם הכל בשביל עצמכם עשיתם לשם כבוד, אינטרס וכו' (ע' שם בגמ', ורק כתבנו את זה בלשון של היום).

ביאור טענת הגויים שמגיע להם שכר והתשובה כנגדם

לב. ולכאורה תמוה מאוד, הרי לעתיד לבוא זה עולם האמת, ואיך ישקרו הגויים לפני הקב"ה לומר שאת הכל הם עשו את זה בשביל ישראל, הרי כולם יודעים שהכל הם עשו בשביל עצמם, רק צרות עשו בשביל ישראל. והתשובה לזה: כי כיון שיראו ויבינו את האמת שהסברנו לעיל, שכל מה שהם עשו, אף שהתכוונו לרעה, באמת הכל היה לטובת ישראל, לכן הם אומרים לפני הקב"ה שהרי האמת שכל מה שעשינו היה רק לטובת ישראל, א"כ תתן לנו שכר על זה. ודוחה אותם הקב"ה: שהוא נותן שכר לפי הכוונה, והרי אתם התכוונתם רק לרעת עם ישראל ולכן תקבלו עונש, ואע"פ שבסוף באמת זה היה לטובת ישראל אבל אתם התכוונתם רק להרע לישראל ולכן לא תקבלו שכר.

"מתוקה שנת העובד"

לג. ובגלל שמשה רבינו משיג אחר פטירתו השגות גבוהות יותר מחייו לכן מתקיים בו (קְהֵלֶת ה, יא) "מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד". דהנה רבינו ממשיך (בתורה הנ"ל) וז"ל: וּבְשִׁנְתֵּי תְּקוּן הַמּוֹחַ בְּבְחִינַת מִשְׁה, בְּחִינַת תְּפִלִּין בְּנִי (כלומר שהצדיק עוסק בתיקון הברית, ומגיע לשלמות תיקון המוחין בחינת 'תפילין'), אֲזִי גַם בְּבְחִינַת הַסִּתְּלָקוֹת מִשְׁה – דְּהִינּוּ בְּשִׁנְתֵּי תְּקוּן הַמּוֹחַ, אֲזִי גַם דְּרִשְׁמֵי שֶׁנֶּשְׂאָר שְׁהִיא בְּחִינַת שְׁנָה, הִיא טוֹבָה גַם בֶּן מְאֹד, בְּבְחִינַת "מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד" – רְאִישֵׁי תְּבוֹת מִשְׁה.

ע"י שמפיל עצמו לרפש וטיט לכבוד ה' מסתלק השכל

לט. ענין זה כולו הוא עבודת ה', העבודה לסלק את המוח ולהגיע לבחינת מנוחה של "מתוקה שנת העובד" – שהסברנו שהיא בחינת 'אמונה', שאז אפשר להשיג מה שאי אפשר להשיג בעוד השכל עובד, כי השכל לא נותן להבין דבר כזה שיתכן צדיק ורע לו רשע וטוב לו, השכל לא נותן להבין שהגלות יכולה להיות גדולה וטובה לנו. אבל בכח סילוק השכל והגברת האמונה כן אפשר להגיע לזה.

רק שצריך לעשות פעולות לסילוק השכל, וזה כשהצדיק עובד את ה' יתברך בתמימות ופשיטות, ומשליך את עצמו לתוך רפש וטיט, שכל זה הוא נגד השכל, אבל דוקא זה נותן לו את הכח לסלק את השכל, כי כשהוא מתפלש ברפש וטיט לכבוד הקב"ה, כשהצדיק יורד למדרגת אנשים פשוטים, כדי להחזיר אותם בתשובה, ומדבר איתם מלב אל לב על הדברים הנמוכים שלהם, כל זה עושה סילוק למוחין של הצדיק, ואז הוא יכול להגביר את מוחו באמונה תמימה ופשוטה חזקה כל כך, עד שיכול להשיג גם מה שמשא לא יכול להשיג בחייו – דהיינו בעוד שהוא עם המוחין, אלא רק אחר סילוק המוחין, בחינת אמונה בחינת שינה בחינת "מתוקה שנת העובד".

סילוק השאלה למה צדיק ורע לו, היא בעצמה מחזירה בתשובה

מ. ונקשר את הדברים יותר, כי להתפלש ברפש וטיט לכבוד ה' ית', הוא להחזיר אנשים בתשובה, והשכר על זה, הוא להשיג על ידי אמונה שבאה בסילוק המוחין שאין יותר שאלה של 'צדיק ורע לו' ורשע וטוב לו'. והביאור בזה, כי אחד הדברים שמפריעים לאדם לחזור בתשובה, היא השאלה הזו, כי כשרואים שהגויים וכן יהודים שלא שומרים תורה ומצוות מצליחים, ואילו יהודים שעובדים את הקב"ה יש להם קושי והתמודדות, אז הוא לא רוצה לחזור בתשובה, או כשהוא מגיע לנפילות, אין לו כח לעמוד, כי היצר הרע מכרסם בו, וכמו שהנביא (מלאכי ג, יד) אומר: "אֲמַרְתֶּם שׁוֹאֵ עֲבַד אֱלֹהִים וְמָה בָּצַע כִּי שִׁמְרָנוּ מִשְׁמֶרְתּוֹ וְכִי הִלְכְנוּ קִדְרָנִית מִפְּנֵי ה' עֲבָאוֹת", וע"ש בהמשך הפסוקים.

הצדיק שמשגיג שלילת שאלה זו בבח אמונתו משפיע זאת לכולם

מא. אבל כשהצדיק עוסק בעבודת ה' הנפלאה הזו של סילוק המוחין, ועיזי מגיע לאמונה כל כך גדולה, הוא מצליח להשפיע את האמונה שלו גם לסובבים אותו, ומסלק מהם את השאלות הללו, על ידי שמאיר בהם את האמונה שלו. וכמו שפתחנו את השיעור בפסוק: "רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפִנְיֶכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" – ושאלנו למה לא כתוב 'תשמעו?' והתשובה: הצדיק נותן לך לראות בעיניים, את כל ההשגות שהוא משיג, הוא מראה לך בעיניים. וכך גם בענין הנ"ל של שאלת 'צדיק ורע לו', כי צדיק האמת שסילק את שכלו, נותן לך אמונה כל כך גדולה, ואף שאתה בעצמך עדיין רחוק מזה, אבל בכח הצדיק האמת אפשר להשיג גם השגות כאלו, כמו שהארכנו בכל זה בתחילת דברינו.

ופה המקום להדגיש, שאע"פ שצדיק האמת כבר נפטר יותר ממאמתי שנה, אבל כבר אמרו בגמ' (ברכות יח:) 'צדיקים במיתתן קרואים חיים', וגם היום על ידי הלימוד בספרים הקדושים של רבינו, ועל ידי ההתקשרו שאנו מקושרים אליו באהבה גדולה ובקיום

יותר שינה, ולמה כי כדי להחליף את חלקי המוח, צריך ממש הרבה שינה, כי כל היום הוא כמעט כמו ישן.

ורבינו הקדוש ברוח קודשו כבר גילה את הסוד הזה בליקוטי מוהר"ן (תורה ל"ה אות ד') והוא מסביר, שעצם העובדה שאדם יגע פחות ממה שהוא רגיל, זה עצמו בחינה של שינה, וז"ל: וַיֵּשׁ בְּמַה בְּחִינֹת שְׁנָה, כִּי יֵשׁ שְׁנָה בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁהִיא נִחָא לְמוֹחִין. גַּם יֵשׁ בְּחִינַת לְמוֹד, שֶׁהוּא נִקְרָא גַם כֵּן שְׁנָה לְגַבֵּי דְבִקּוּת הַבּוֹרָא, וְהוּא לְמוֹד פְּשָׁטָא אוֹרִיָּתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנָה. כְּלוּמַר, אָדָם שְׁעוֹסֵק בַּחוּכְמוֹת וַחֲשׂוּבִים מְסוּבָכִים, וּמֵאֲמִץ אֶת הָרֵאשׁ מְאוֹד חֲזָק, הַשְׁינָה שְׁלוֹ לֹא צְרִיכָה לְהִיט דּוּקָא בְּשִׁכְבָּה עַל מִיטָה, אֲלֵא הוּא יוֹכֵל לִישׁוֹן בְּזֶה שֶׁהוּא עֹשֵׂי עוֹסֵק בְּדַבְרִים קְלִים.

כשאדם ישן גם המוח עובד הרבה

לז. רבינו יודע הכל, יודע את הסודות שמתגלים רק היום, כתוב (חיי מוהר"ן אות מ"ד), וז"ל: אָמַר שֶׁהַמְחַשְׁבָּה נִבְרָאת שְׁלֵא תִהְיֶה נִחָה לְעוֹלָם, וְהוּא כְּמוֹ הָאֵינוֹ נַח (מחוג השניות) שְׁבָאָבֵן הַשְּׁעוֹת [שְׁעוֹן] שְׁאֵינוֹ נַח לְעוֹלָם. וְאִפְלוּ בְּשַׁעַת שְׁנָה הַמְחַשְׁבָּה חוֹשֶׁבֶת לְעוֹלָם, רַק שֶׁבְּהַשְׁנָה חִזְקָה עַל הָאָדָם אִזּוּ הוּא שׁוֹכֵחַ מֵהַ שְׁחֵשֵׁב, אֲבָל בְּאַמְתּוֹ אֵין הַמְחַשְׁבָּה שׁוֹבֶתֶת לְעוֹלָם, עכ"ל.

תשימת היזכרונות במוח נעשית בשינה

לח. כדי להסביר את זה, נקדים קצת מסיפורי החיים: כשהיינו ילדים, הסבתא היתה אומרת: 'אתה רוצה להצליח במבחן מחר, תישן טוב ואז תראה שתצליח'. אני רואה בעצמי לפעמים אני לומד את הדרך גמרא, והוא מאוד קשה להבנה, ואני רוצה להסביר אותו פשוט ולהוריד אותו. מה אני עושה? אני הולך ועושה משהו אחר, עושה הליכה, או אפילו לומד משהו אחר. ואחרי שעה שעתיים אני חוזר לזה, ופתאום הכל הרבה יותר ברור לי. ולמה? המוח כשהוא מאוד מתאמץ, אז עובד חלק של המוח, אבל החלק של האחסנה של הזיכרון, הוא עובד דוקא בשעת המנוחה. כשאתה לומד חזק ומטעין ומכניס עוד ועוד חומר, או מפצח סוגיה, חלק הזיכרון במוח הוא לא פנוי, ולמה? זה כמו במחשב, כשכל כוח החישוב של הליבות עובדים על דבר אחד, אין מספיק כח חישוב לדבר אחר. כך גם במוח ברגע שאתה מתייגע להבין ולפרק ולחשב, החלק הרישום של הזיכרון פחות עובד, ודוקא השינה עושה את רישום החומר בזיכרון.

אחד הדברים שמזיקים מאוד לזיכרון בפרט כשמתבגרים, זה כשמזלזלים בשעות השינה, כי המוח צריך לעשות סדר בכל החומר שהוא קלט במשך היום, הוא כותב, מתייק, מחלק וכו'. לכן הסבתא אמרה: לפני מבחן צריכים לישון טוב, וזה שתלמד כל הלילה בלי לישון, זה לא טוב, אלא להיפך, זה שאתה נרגע ונותן נוחה למוח, יתיישב לך כל החומר במוח וכך תצליח. יש אנשים שהם מאוד לחוצים, הם לא נותנים מנוחה למוח, ולכן דוקא הם לא מצליחים במבחנים, והכל בגלל הלחץ שלא נותן להם מנוחה אפילו בשינה. שוב, כדי לזכור צריך דוקא רגיעה ומנוחה של המוח.

את השמחה, והוא מרגיש: עוד כמה ימים אני כבר יוצא מפה בריא לגמרי, ולכן השמחה גורמת שהוא לא מרגיש את הכאב. לעומת זאת שמעון, כל פעם שכואב לו, הוא חושב שאפילו למות בכבוד אי אפשר, כולו עצבים וכאבים, וכל זה בגלל שהניתוח לא הצליח.

המתנות שמקבלים אצל צדיק האמת בראש השנה

מה. "רֵאָה אֲנִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם וְכוּ" – מה הצדיק מראה לך? הצדיק מראה לי שהשאלה הזאת לא קשה לי, ואני יכול להיות רגוע. כל מה שהקב"ה עושה איתי, אני זורם עם זה, אני מוכן להתבטל לדרך שבה הקב"ה מנהיג אותי בעולם. וכשאדם מוכן להתבטל להנהגה של הקב"ה, כהואבר לא סובל מכלום, כי זה היה רצונו של הקב"ה, מה יותר טוב מהרצון של הקב"ה?... ולחיות את המציאות הזו זה ע"י התקשרות לצדיק האמת, כי רק הוא יכול לתת לך כלים של אמונה כזו.

מתנה זו היא חלק מהמתנות שמקבלים אצל צדיק האמת בימי ראש השנה הקדושים, כי ראש השנה – יום הדין, בו נגזר לאדם כל מה שיהיה לו בשנה הבאה, אם יהיה לו טוב או לא. ולכן המתנה שהכי אנחנו צריכים בראש השנה היא ביטול לה' ית', שכל מה שהולך לעבור עלינו בשנה בין לטוב ובין למוטב, נקבל את זה ברצון ובאהבה, בשלמות של ביטול, בלי לקטר בלי לכעוס ובלי להתלונן, ורק להתעצם עם ההנהגה שהקב"ה מנהיג אותי.

ואיך זוכים לזה? באים בערב ראש השנה, עושים ויודי דברים בציון, שופכים שם שק ענק מלא רפש וטיט של עוונות ופגמים, כל השק של שנה אחת (ולפעמים של כמה שנים). ואז הצדיק שהוא נמצא שם למעלה – מתגלגל ברפש וטיט והוא יורד למטה אלינו – כדי לעורר בנו התעוררות של תשובה. והקב"ה שרואה כל זאת, אומר: הצדיק הזה רבינו הקדוש, הרי נמצא בהיכל קן ציפור, הצדיק הזה יכול עכשיו להתענג על כל השכר הכי גדול שיש לו שם למעלה, וליהנות מהגן עדן, והוא יורד למטה ונמצא בציון פה עם כל החבר'ה מהשכונה, וכולם מספרים לו את כל הלכלוך והטינופת שעשו שנה שלימה, והוא בא ושומע את הוידוי דברים של כל יהודי.

אומר הקב"ה: "רבי נחמן זה צדיק שהוא בן, אבל הוא עובד אותי כמו עבד", וכמו השר החשוב שעובד למלך כמו עבד נאמן, ומוכן להתלכלך ברפש בטיט לכבוד המלך, בשביל לשמח אותי כדי להחזיר את הבנים שלי בתשובה, שאני כל כך מחכה להם, והוא יורד אליהם כדי לעורר בהם הרהור תשובה. ואז הקב"ה נותן לו להיכנס ל'גיניזא דמלכא' ונותן לו עוד השגות יקרות, מה שאפילו בן לא זוכה לקבל, ואת ההשגות האלו שרבינו מקבל, הן המתנות שרבינו מחלק לנו ביום ראש השנה, והמתנה הגדולה ביותר שרבינו מזכה אותנו היא המתנה של הביטול אמיתי להשם יתברך, שנזכה להאמין באמונה שלימה שכל מה שהקב"ה עושה איתנו, הכל זה טוב, ואפילו שאנחנו לא מבינים זאת בשכל, אנחנו יכולים להאמין בזה, ולחיות את האמונה הזאת, וע"י זה לא קשה לנו שום קושיא על השי"ת – ואנחנו מאושרים. אמן בן יהי רצון.

שבת שלום ומבורך. עריכה: ליאור גבע

עצותיו בעבודת ה' ית', ע"י אנחנו מקבלים גם היום את האור הגדול הזה של השגות אלו, כל אחד כפי מדרגתו ועבודתו.

צריך להכין כלים של אמונה כדי לקבל אמונה

מב. והנה כדי לקבל אמונה מצדיק האמת, צריך להכין כלי, והכנת הכלי, היא לעשות את שלי בהגברת האמונה. ולדוגמה הענין של הנסיעה לראש השנה לצדיק האמת, הוא ענין התגברות האמונה. כי הרי אני נוסע לצדיק שנפטר לפני יותר ממאתיים שנה, ובווער כל כך לנסוע אליו, ומתגעגע כל כך לקרוא שם את התיקון הכללי על הציון הקדוש של רבינו, אני בווער לעשות שם את הוידוי דברים, מאיפה כל זה מגיע? ובפרט עכשיו שיש הרבה מניעות בגלל המלחמה, וכל הבלגן עם הנסיעות, שצריך לנסוע דרך ארצות אחרות, וזה נסיעה של יום שלם, והנסיעה עולה הרבה כסף, ויש מניעות של האשה והמשפחה וכו'... כל זה אני עושה את כל זה כי יש לי אמונה פשוטה ותמימה ששם אני יזכה בכח הצדיק לתיקון.

כשיש את האמונה הזאת – אז הכנת כלי, 'אמונה' היא כלי לקבלת השפע, זו הבחינה של שלמות. ברגע שהכנת את הכלי אפשר להכניס בו אמונה והשגות אלוקות גבוהות. יושבים בציון של רבינו ומרגיש שאין שום שאלות, מרגיש שההנהגה של הקב"ה, אפילו שאני לא מבין אותה – זה הכי טוב בשבילי ובשביל כל ישראל.

תן לי אמונה להבין שאני לא צריך מעיל

מג. יש שתי אפשרויות להרגיע אדם שיש לו קושיא: א. לתת לו תשובה. ב. לתת לו נייחא במוחין, שלא ירגיש שהשאלה הזו מפריעה לו. מסופר על צדיק אחד באומן, שהיה עני מאוד גדול, ולא היה לו אפילו מעיל ללבוש. ואז הוא יצא בחורף האוקראיני המקפיא לציון של רבינו הקדוש, והתפלל לפני הקב"ה: או שיהיה לי מעיל ללבוש בחורף, כי קר לי מאוד. או שתתן לי אמונה שאני לא צריך מעיל? כי אם הקב"ה לא נותן לי מעיל, זה סימן שאני יכול להסתדר גם בלי, רק כיון שאני לא יכול להבין את זה, לכן אני מרגיש שקר לי, אבל אם יהיה לי אמונה חזקה בזה, לא יהיה לי קשה. מתי קשה לאדם? רק מתי שהוא לא מבין את הנהגת השי"ת, ויש לו שאלות על ה' ית', אבל אם אין לו שאלות, ויש לו אמונה, הכל טוב לו.

למי כואב - למי שמרגיש שכואב לו בחינם

מד. ניתן משל: ראובן ושמעון שניהם עברו ניתוח מסובך של הסרת גידול ה' יצילנו, שניהם עברו את אותה מחלה ובאותו מקום, ושניהם ועשו להם את אותו ניתוח ביום אחד. בא הפרופסור לראובן ואומר לו: 'תקשיב, הניתוח הצליח 100%, ובעוד שבועיים אתה עומד על הרגליים וחוזר לעבודה כרגיל, והכל בסדר'. ראובן שומע והוא מאושר ושמח, והוא כבר מתחיל להרגיש בריא. ואז בא הפרופסור לשמעון ואומר לו: הסרנו את הגידול, אבל יש גרורות, ולכן לא הצליח הניתוח, ואין מה לעשות, תכין את עצמך כי זה הימים האחרונים שנסארו לך".

עכשיו מה קורה? שניהם אחרי אותו ניתוח, מבחינה רפואית שניהם סובלים אותם כאבים, וצריכים לקחת את אותם משככי כאבים. אבל מה? ראובן כבר לא כואב לו כלום, ואילו שמעון צורח צרחות נוראות. ולמה? ראובן איך שהוא מרגיש את הכאב זה רק מזכיר לו